

- Л.В. Мельникова, М.Є. Короткова, Н.П. Земганно– К.: Освіта, 1993. – 192 с.
6. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва : навчальний посібник / Ольга Андріївна Патлашенко. – [2-ге вид.]. – К.: Арістей, 2007. – 288 с.
7. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – С. 8 – 24.
8. Тимчина Н. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі: переваги та недоліки // Завуч (Шк. світ). – 2011. – №15. – Вкладка. – С. 10-12.

Олена Варданія
(Полтава, Україна)

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ДИЗАЙН-ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВУ І ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ

У статті розкрито шляхи реалізації дизайн-освіти на уроках образотворчого мистецтва. Автором аналізуються особливості розвитку та розкриття творчого потенціалу учнів через багатогранність художніх технік.

***Ключові слова:** уроки образотворчого мистецтва, дизайн-освіта, навчальний процес, творчий потенціал, художня культура.*

Найціннішим джерелом відновлення духовності є мистецтво, яке формує емоційну сторону свідомості та естетичні ідеали особистості. Саме мистецтво є первинним щодо інтелектуального світосприйняття і піднімає інтерес до світу та життя. Разом з іншими видами мистецтва, що відіграють не менш важливу роль, образотворче мистецтво є унікальним, тому що ті завдання й проблеми, які воно може вирішувати, за певних умов стають провідними в навчальному процесі.

В умовах сьогодення мистецькій освіті, зокрема і дизайн-освіті, відводиться велика роль у розвитку суспільства і розв'язанні його проблем [2, с. 79].

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Реалізація дизайн-освіти на уроках образотворчого мистецтва здійснюється через вирішення ряду завдань, а саме: збільшення, розширення кругозору; формування естетичного смаку; виховання художнього смаку; розкриття індивідуального смаку тощо. Організація занять для вирішення даних завдань передбачає: нестереотипність, різноманітність; залучення до співпереживання, створення емоційного настрою засобами художнього слова, музики, театральної дії; опанування термінологією та способами виготовлення дизайн-об'єкта [1].

Проведений аналіз праць з даної проблематики показав, що особливостям дизайну, історичному становленню та розвитку сучасної дизайн-освіти в Україні присвячено ряд досліджень: О. Боднара, О. Генесаретського, В. Даниленка, Д. Крвавича, Є. Лазарєва, В. Сидоренка, О. Трошкіна, О. Фурси та ін. Дизайн як особливий вид творчої художньої діяльності розглядали Р. Б'юканан, В.Я. Даниленко, М.С. Каган, Є.М. Лазарєв, В.В. Сеньковський.

Метою статті є аналіз особливостей розвитку та розкриття творчого потенціалу учнів через багатогранність художніх технік.

Робота вчителем образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі, досвід навчання учнів 5-7 класів показав, що важливо вчити дітей захоплюватися, цінувати, творити прекрасне, робити красивим та щасливим своє життя. Але треба не тільки навчити дітей бачити, відчувати розуміти твори мистецтва, а й необхідно сформувати в них вміння творити прекрасне у повсякденному житті.

В основу предмету «Образотворче мистецтво» закладені художньо-творча діяльність, художньо-образне мислення, художнє пізнання світу. Вони формують художньо-творчу свідомість, характер, інтелект.

Перед сучасним вчителем образотворчого мистецтва стоять наступні завдання:

- формувати в учнів художню культуру, почуття духовності та доброти;
- вчити дітей мислити самостійно, творчо, користуватися у своїй роботі різними матеріалами та випробовувати багатоманітність художніх технік;
- виховувати школярів за допомогою мистецтва.

Розвиток художньої культури – це важлива задача, яка розкривається в трьох елементах, що відображають її сутність:

- а) зміст мистецтва – це саме ті життєві проблеми, заради яких існує мистецтво;
- б) мова мистецтва – образний матеріал через який художник виражає, а глядач сприймає та розуміє зміст художнього твору;
- в) творчість (розвинуті творчі здібності необхідні як для створення, так і для сприйняття художнього твору).

На уроках образотворчого мистецтва вчитель повинен не просто навчати учнів малювати, а сприяти тому, щоб вони осягали ази художньої грамоти, фантазували та втілювали свої задуми в реальні художні образи, розкривали свій творчий потенціал.

Основою для розвитку творчого потенціалу є художньо-творчий процес, де найважливішим фактором виступають особисті якості учня, його самобутність. Розвиток бачення не руйнує творчий потенціал а лише вчить досконало бачити світ. Оскільки «мистецтво безмежне», то творчий потенціал є процесом постійного пошуку з безмежною кількістю рішень, що вимагають глибокого самостійного переосмислення як вчителем, так і учнями. Важливим фактором у розвитку творчого потенціалу учнів є особистість вчителя, який не втручаючись у самобутність учня, обережно регулює творчий процес.

Ефективною у реалізації зазначеного є програма О.Д. Соколовича. Вперше програма була апробована в 1994-1995 рр. у школах м. Львова та

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Львівській області. Вона є системою задач, яка обумовлена етапами навчання, послідовністю завдань.

На розвиток інтересу до знань впливає:

- ефективність занять з образотворчого мистецтва, що виражається через атмосферу уроку;
- зацікавленість учнів роботою;
- результативність художньо-творчого процесу.

Для досягнення максимальної результативності художньо-творчого процесу та формування стійкої художньо-образної свідомості програмою передбачений системний підхід до засвоєння знань, з певною послідовністю у навчанні.

Реалізувати завдання програми та розвинути інтерес до знань шляхом творчої діяльності, з певними художньо-творчими досягненнями може лише творчий вчитель. З досвіду відомо, що скільки творчих особистостей, скільки й думок і скільки різних творів мистецтва. Тому програма складена так, щоб забезпечити реалізацію «стандарту знань» через творчий процес, застосувавши гнучкий підхід до вибору тематичних завдань, вчитель має можливість вибрати теми з перевагою для себе чи замінити їх за власним бажанням, забезпечивши програмний «стандарт знань». Програма спрямована і на розвиток особистих якостей вчителя, що повинен самоудосконалюватись, розвивати власний творчий потенціал. Лише творчість вчителя народжує творчість учня.

Таким чином, головною особливістю програми є можливість творчого пошуку та реалізації не тільки учнів, а й учителя. Кожна тема близька, доступна та зрозуміла дітям. Вона дає можливість розкрити та розвинути творчий потенціал учнів.

Основні завдання та мета, які ставить перед собою вчитель образотворчого мистецтва для розкриття творчого потенціалу школярів:

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

- розвинути уяву, захопити пристрастю до роботи, навчити дивитись і бачити, прищепити емоційне ставлення до всього оточуючого, викликати в дітей потребу в художньому вираженні;
- засобами мистецтва формувати художньо-естетичне відношення до дійсності, розвивати художньо-образне критичне мислення;
- сприяти системному вивченню базових знань, використовуючи наступність у викладенні предмету, застосовуючи нестандартні високоемоційні функціонально багатогранні, багаті на ігрові та проблемні ситуації уроки;
- розвивати творчий потенціал учнів через багатогранність художніх технік, передбачивши завдання на:
 - відчуття краси і гармонії;
 - вміння естетично оцінювати оточуючий світ та красу життєвих явищ;
 - спостережливість;
 - художньо-образне сприйняття;
 - художньо-творче образне відображення та ін.;
- розвивати художню культуру через пізнання законів композиції, засвоєння художніх термінів, вміння користуватись різними матеріалами та різними техніками, що передбачають роботу як на площині так і в об'ємі;
- поглиблено знайомити учнів з народними промислами, народним декоративно-ужитковим мистецтвом, його символікою, оберегами, звичаями та традиціями;
- формувати розуміння місця та ролі українського образотворчого мистецтва у світовій культурі.
- розвивати емоційну та зорову чутливість дітей, здатність захоплюватись, дивуватись, радіти, спостерігати красу барв у навколишній природі;

- навчити вмінню стилізувати, спрощувати, видозмінювати в орнаментах природні форми.

Вчитель має забезпечити приємну емоційну атмосферу, добрий настрій, захопленість, зацікавленість, що дає можливість кожній дитині досягти успіху.

Основною проблемою художнього виховання на сучасному етапі є не тільки засвоєння дітьми необхідних теоретичних прийомів мистецтва, але й формування в них уміння розпізнавати художні образи у творчих роботах усіх видів мистецтва. Це вимагає розробки системи естетично прикладного виховання дітей. Процес виховання повинен бути цілісним.

Враховуючи психологію сприйняття мистецтва дітьми 10-13 років, ми прийшли до висновку, що для розв'язання проблеми розвитку творчого потенціалу в цьому віці необхідно ввести в практику роботи школярів завдання в матеріалі, використовуючи різноманітні техніки.

Нами розроблено уроки з використанням різних завдань і технік, які допомагають відійти від існуючих на сьогодні методичних рекомендацій, які позбавлять педагогів можливостей імпровізувати, а дітей від потреби творити. У розвитку дитячої художньої творчості треба дотримуватися принципу свободи, який є обов'язковою умовою будь-якої творчості. Творчі завдання дітей не можуть бути ні обов'язковими, ні примусовими та можуть з'явитися тільки з дитячих інтересів. Головне - зрозуміти складний і тонкий світ дитини, виражений в його зображувальній творчості.

Робота в матеріалі в різних техніках приводить до виявлення та розвитку творчих та технічних можливостей дітей. Учні одержують задоволення від своєї роботи, радіючи досягненням. Нові види творчості направляють інтерес та увагу дітей в нову область, в якій може виявитись творча уява.

Оволодіваючи процесом наукової та технічної творчості, діти спираються в такій же мірі на творче уявлення, як в області художньої

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

творчості.

Отже, надзвичайно важливо культивувати творчість особистості саме у шкільному віці. Знання з образотворчого мистецтва набуті в школі - вміння komponувати різні образи, відчувати міру, мати естетичний смак, зорову пам'ять, об'ємно-просторове цілісне бачення, логічне мислення – це все у цивілізованому суспільстві потрібне не тільки митцям, але й кожній сучасній людині, яка хоче скористатись мистецьким доробком для збагачення особистої естетичної культури, підвищення рівня інтелекту, гармонійного відчуття світу, який наповнюють прекрасні творіння природи і великі твори людини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стрітьєвич Т.М. Принципи реалізації дизайн-освіти на заняттях з образотворчого мистецтва / Т.М. Стрітьєвич // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. – 2011. – Вип. 6. – С. 101-109.
2. Терещук А.В. До питання дизайн-освіти в Україні: культурологічний аспект // *Вісник ХДАДМ*. – Випуск №. – 2011. – С.79-81.
3. Чебикін А. Художня освіта в Україні ХХІ століття (культуротворчий аспект) // *Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. праць / [ред. кол.: І.А. Зязюн (голов. ред.), С.О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.), Н.Г. Ничкало, О.П. Рудницька та ін.]*. – Львів : Світ, 2000. – Вип. 5. – С. 30-39.

*Даниїл Бут
(Полтава, Україна)*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УЧНЯМИ КОНСТРУКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

У статті автором аналізуються можливості оптимального поєднання комп'ютерних та традиційних технологій на уроках трудового навчання при вивченні конструкційних матеріалів.

Ключові слова: *трудове навчання, навчальний процес, інформаційно-*

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)